

Gruppe 2. NÆRINGSSPØRSMÅL.

V/Skjenneberg.

Emnet er meget stort, så gruppen hadde store problemer med å komme gjennom det. Noe må blir overfladisk behandlet.

Vi tok utgangspunkt i Rehbinders skisse av årssyklus med de viktigste begivenheter i reindriftsåret og skal følge denne i grove trekk:

PRENATALE PERIODE (DREKTIGHET)	POSTNATALE PERIODE	SOMMER	HØST
--------------------------------------	-----------------------	--------	------

VINTER

VÅR

VÅRFLYTTING

KALVEMERKING

SLAKTING

FLYTTING

Prenatale periode.

Simlas kondisjon

- Vitaminer?

Næringstilgang

- Tilskuddsfóring?

Vårflytting:

Forprosjektering

i

UMBYN,

FINNMARK,

FINLAND

Tapsstudier

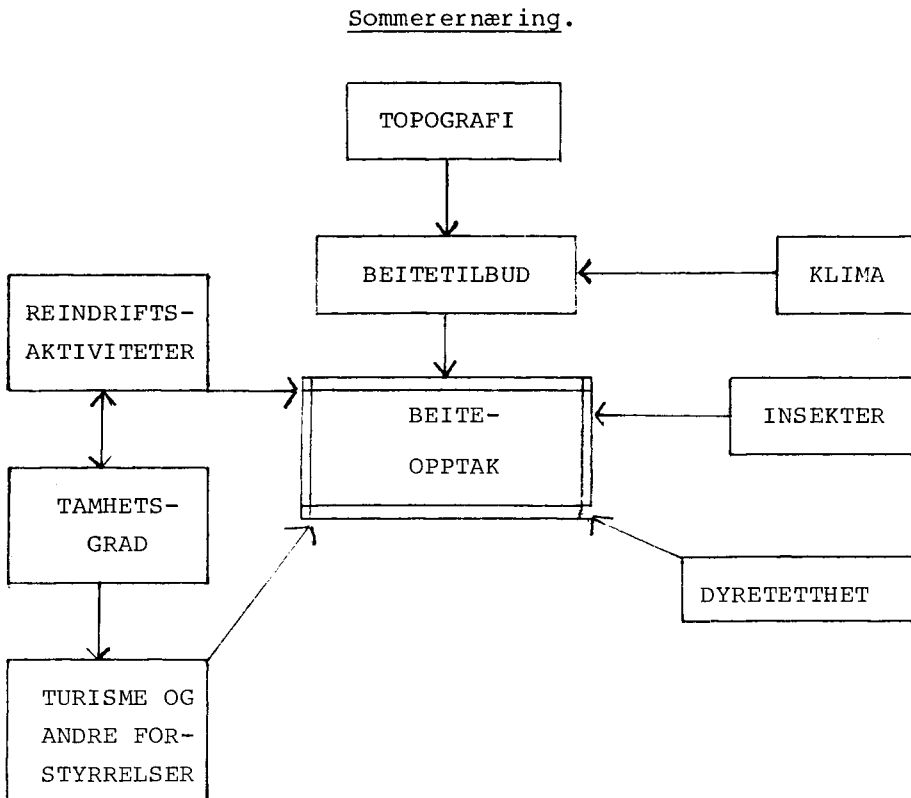
Preparering til våren

- Fóring

- Vitaminer

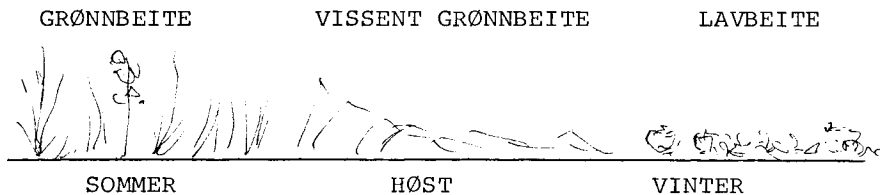
De problemene vi finner her har vel vesentlig klimatisk årsaker og løsningen kan ligge på dette området. Simlas kondisjon og tilgjengeligheten av tidlig vårbeite kan være ganske avgjørende for kalvingsresultatet. På oversikten ovenfor har vi antydnet at det ligger an til forprosjektering av undersøkelser, en sammenligning mellom forholdene i Umbyn, i Finnmark med de lange flyttinger og i enkelte år har store tap under disse. Dertil kan man finne et område i Finland. Forprosjekteringen bør gi en orientering mer konkret om nye studier eller forsøk.

Så over til sommerperioden. Her har vi satt opp et diagram som antyder hvilke faktorer som innvirker på reinens beiteopptak, altså tilvekst, som jo er det vi skal høste ved slaktingen.

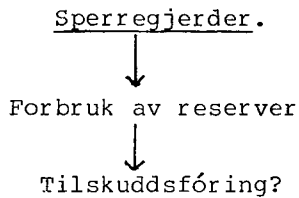
Beiteopptaket er resultatanten av alle positive og negative faktorer. De negative er jo insekter samt alle forstyrrelser som er samlet på venstre side av skjemaet. Alle disse både reduserer reinens tid til beiteopptak og de øker energiutgiftene, som også gir seg utslag i mindre vekst. Dyretettheten på beitet kommer også med. Noen av disse faktorer kan man lettere påvirke enn andre. Fra reindriften side faller to bokser nær å tenke på: Dyretetthet og Reindriftsaktiviteter. Det vi vil frem til er å få demonstrert sammenhengen i systemet og at flere mindre forbedringer sammenlagt kan bety et vesentlig bedre utbytte av reindriften.

Om høsten dukker andre problemer opp. Da går reinen gradvis over på lavbeite. Dersom det blir et "gap" mellom grønnbeite og lavbeite, slik at reinen må gå i en lengre periode på høstvegetasjon av stadig synkende kvalitet, så kan det oppstå næringsproblemer, slik at reinen taper de opplagte reserver som den må ha for å klare vinteren.

Av andre minusfaktorer kan vi nevnte sperregjerdene, som, i hvert fall i Finnmark, skaper ernæringsproblemer enkelte steder. Det forekommer at reinen om høsten, under trekket, blir gående og stange mot sperregjerdet og der beitet blir fullstendig svart. Da får vi den samme situasjon som nevnt

ovenfor. Kummeneje har jo også pekt på den parasittære påkjenning som forsterker problemene. Det beviser også den nære sammenheng det er mellom dårlig ernæring og sykdom. Risikogrupper er kalver og bukker, særlig de eldre. Skjematisk kan dette ta seg slik ut:

Ny hjordsammensetning?

Vinterperiodens næringsproblemer er så altfor velkjente. Vi har delvis registrert våre vinterbeiteressurser både i kvantitet og kvalitet. Hva vi vet mindre om er den virkelige bruk i praksis. Benyttes de rasjonelt?

Fóringproblematikken kan vi ikke unngå å berøre. Vi har delt den inn i to grupper, tilskuddsfóring og nødfóring. Det er da intet sagt om andre virkninger enn de rent næringsmessige. Vinterperioden har vi også forsøkt å skissere skjematisk:

Vinterperioden.

Registrering av den virkelige bruk av vinterbeitene.

Fóringsproblematikken.

A. Nødfóring.

- Reinens toleranse overfor totalsult
- Fórets sammensetning
- Overgangsfasen
- Forberedning til fóringssituasjon (Tilskuddsfóring)
- Registrering av varsler om forestående katastrofesituasjon
- Digestionsfysiologi

B. Tilskuddsfóring.

- Høyfóring (små mengder)
- Mineraler
- Registrering av fordeler
  - Tamhet
  - Kondisjon
  - Kalveresultat
  - Overleving
- Registrering av ulemper
  - Økonomi
  - Arbeidsinnsats
  - Arveproblemer?

Vi har ikke laget noen slags prioritering av disse momentene. De er plottet ned med tanke på at det kan være en, sikkert meget ufullstendig liste, som enhver kan høste av.

Når det gjelder fóringproblematikken har gruppen en følelse av at det snart bør komme en sammenfatning av vår viten på dette området. Vi har bak oss en stor mengde forsøk og en tilsvarende mengde praktiske erfaringer.

Til slutt har vi antydnet noen få tema egnet for grunnforskning:

Energistudier
Digestionsfysiologi
Fóringssykdommer
Arvbarhet av viktige faktorer

DISKUSJON

Lenvik var meget opptatt av hva som skjer i overgangsfasen mellom grønnbeite og lavbeite. Poenget er at, i Hedmark og Trøndelag, så vet vi at det tapes fra 1/5 til 1/3 av reinkalvflokken i tiden fra kalvemerking og til oktober/november. Hvor er den kritiske periode? I enkelte reinbeitedistrikter kommer man veldig raskt over fra grønnbeite til et senhøstbeite der fordøyeligheten av grønnbeitet går ned mot null og der det ennå ikke er lav tilgjengelig. Når kalvene, som har liten lagring av energi, her kommer i negativ energibalanse, kan det, noen ganger, være snakk om dager før de bukker under og dør. Dette er et sentralt spørsmål når det gjelder tapsproblematikken.

Sara bragte frem tre momenter i forbindelse med problemer med vårbeitene:

- a. Kan kalvingstidspunktet forskyves til senere kalving?
- b. Finnes det metoder til å fjerne snøen?
- c. Hva med fóring?

Åhman mente at en senere kalvetid, f.eks. etter 20.-25. mai var uheldig. Sommeren strekker da ikke til for at kalvene kan nå brukbare vekter. De ekstremt sene vårer med mye

snø må man klare av på en annen måte. I Umbyns sameby har man praktisert fóring gjennom mai måned med bra resultat.

Rydberg fortalte at reinskjøtere påstår at det har blitt senere kalving fra år til år. Om dette er riktig vet vi jo ikke, men man må formode at reineierne har sakkunnskap på dette området. Russerne hevder at sen kalving er uheldig p.g.a. insektplagen.

Grupp 3. *ROVDJUR.*

v/Nordkvist.

Rovdjurens roll i förlustorsaksmönstret är ännu svårbedömd. Detta till trots av den uppmärksamhet som ägnats problemet under senare år framför allt i Sverige, som också torde ha den största rovdjursstammen i renskötselsområdet. Detta hänger bl a samman med svårigheterna att säkert fastställa den primära dödsorsaken på en stor del av det påträffade kadavermaterialet. De aktuella rovdjuren är järv, lo, varg, björn och örn.

I Sverige har just startats en undersökning av kalvdödligheten och dess orsaker i åldersintervallet mellan 2 månader (märkning) och 6 månader (räkning). Undersökningen sker med hjälp av biotelemetri.

Mot denna bakgrund ställer gruppen upp följande lista på angelägna forskningsprojekt för att få rovdjurens